

PŘÍPRAVA A VEDENÍ OBRANNÉ OPERACE K ODRAŽENÍ NEPŘÁTELSKÉHO NAPADENÍ

Zkušenosti ze způsobu zahájení válek potvrzují, že agresor se vždy snažil o získání rozhodující převahy již při jejím zahájení. Převahy je možné dosáhnout vytvořením silných uskupení vojsk nebo i hromadným použitím kvalitativně nových prostředků a způsobů vedení bojové činnosti.

Vojska států NATO umístěná již v míru v Evropě jsou schopna v poměrně krátké době skrytě vytvořit na rozhodujících směrech silná uskupení. Ta mohou již při zahájení agrese dosáhnout značné převahy nad pohotovými silami vojsk států Varšavské smlouvy. I za použití pouze konvenč-

ních zbraní ničivými vzdušnými a raketovými údery i útokem pozemních vojsk způsobit silám frontů prvního sledu značné ztráty, narušit jejich uvádění do plné bojové pohotovosti, vklínit se do jejich sestavy, ovládnout důležité prostory, získat čas a vytvořit výhodné podmínky pro přísun a zasazení dalších sil k rozvíjení dosaženého úspěchu.

Vojenská doktrína států Varšavské smlouvy vychází z toho, že konečného vítězství ve válce lze dosáhnout jen účinnou operací. V průběhu celé války však není možné na všech směrech a za všech podmínek neustále útočit. Proto při odražení

nepřátelské agrese a v průběhu vedení války má své místo i příprava a vedení obranné operace.

S ohledem na soudobé možnosti vojsk NATO vytvořit silná uskupení k zahájení agrese proti státům Varšavské smlouvy, je v současných podmínkách nutnou zásadou připravovat k odrazení agrese obranné i útočné operace vševojskových armád i frontu. V závislosti na podmínkách budou vojska zahajovat a vést tu operaci, která bude odpovídat vývoji situace.

Cílem tohoto článku je ukázat na možné podmínky přechodu vševojskové armády i frontu do obrany k odrazení nepřátelské agrese na počátku války, některé soudobé zásady organizace a způsoby vedení takové obranné operace, a tak přispět k širšímu pochopení i hledání možných směrů řešení této aktuální problematiky.

Přechod vševojskové armády nebo frontu do obrany k odrazení nepřátelského napadení bude záviset na zámyslu frontové (strategické) operace, způsobu zahájení nepřátelské agrese a na konkrétní situaci při jejím zahájení.

Do obrany k odrazení nepřátelské agrese může vševojsková armáda prvního sledu nebo i front přecházet **záměrně předem** na směrech, kde se neplánovalo přejít do útoku již od počátku války. Může tomu tak být především na směrech s těžko průchodným terénem a často také proto, aby se ušetřily síly a prostředky k útoku na jiných, rozhodujících směrech.

Do obrany mohou tato vojska přecházet předem, ještě **před zahájením** nepřátelského napadení i na směrech, kde se sice předpokládalo přejít do útoku od zahájení agrese, ale v závislosti na situaci není okamžitý přechod do útoku účelný nebo možný. Taková situace může vzniknout tehdy, jestliže nepřítel získal předstih v uvedení vojsk do plné bojové pohotovosti a ve vytvoření silných útočných uskupení na daném směru, uskupení vlastních vojsk je výrazně slabší a jsou nedostatky zejména v materiálním zabezpečení.

Do obrany mohou vojska armády i frontu přejít i **po zahájení** nepřátelského napadení v důsledku toho, že nejsou schopni přejít do útoku nebo jej vést. Může tomu tak být tehdy, jestliže se na daném směru nepodařilo rozvinout silné uskupení k přechodu do útoku nebo v důsledku neúspěchu v přihraničním střetném sražení, ztrát po nepřátelských úderech při zahájení napadení v některých případech i v důsledku nedostatečného týlového a speciálního technického zabezpečení.

Cílem obranné operace na počátku války bude především zmařit útočnou operaci nepřítel na daném směru, způsobit vážné ztráty jeho útočícím vojskům, zabránit jim proniknout do hloubky, udržet důležité prostory v přihraničním pásmu. Tím zabezpečit operační rozvinutí hlavních sil frontu, získat čas, ušetřit síly i prostředky a vytvořit podmínky pro přechod do útoku. Cíli operace a možným podmínkám zahájení nepřátelské operace musí odpovídat i **uspořádání obrany**, které u frontu a armády zahrnuje uskupení vojsk a jejich operační sestavu, systém obranných pásem, rajónů a postavení, jaderné a palebné ničení nepřítel, systém protivzdušné, protitankové a protivysádkové obrany a systém ženiných zátarasů.

Učlenění obrany k odrazení nepřátelské agrese musí zabezpečovat její vysokou odolnost i aktivnost a zmaření útoku nepřítel, který je v převaze. Musí být nešablonovitě, založené na účelném využití vojsk se stálou bojovou pohotovostí i využití terénu v přihraničním prostoru.

K odrazení nepřátelské agrese je nutné především na rozhodujících směrech vytvořit dostatečně silná uskupení, schopná odrazit útok nepřítel, který je v převaze, a udržet důležité čáry a prostory. Vzhledem ke stavu bojové pohotovosti, bojeschopnosti, a celkové situaci vojsk bude operační sestava vševojskových armád prvního sledu a především frontu při zahájení operace členěna zpravidla do jednoho sledu. Druhý sled a divize vševojskové zálohy frontu budou zaujímat postupně určené prostory, obranná pásma a postavení v hloubce v závislosti na době dosažení plné bojové pohotovosti. Při tom musí být určujícím požadavkem uchovat co nejvíce volných sil k vedení protiúderu a k zasazení pro přechod do útoku.

Uskupení vojsk frontu a vševojskových armád prvního sledu k odrazení nepřátelské agrese se vytváří na směrech podle předpokládané činnosti nepřítel a **zahrnuje** uskupení vojsk, která jsou v obraně na hlavním a dalších směrech, protiúderná uskupení a uskupení raketového vojska, dělostřelectva, letectva, vojska protivzdušné obrany, speciálních vojsk, svazky, útvary a zařízení operačního, speciálního technického a týlového zabezpečení.

Důležitou součástí obrany k odrazení nepřátelské agrese jsou síly a prostředky vyčleněné k **přikrytí státní hranice**. Tato vojska musí být schopna zabránit překvapivému proniknutí nepřítel přes státní hranici, zničit nepřátelské vzdušné výsadky a aeromobilní jednotky vysazené v při-

hraničním pásmu a zabezpečit zaujetí stanovených pásem a prostorů pohotovými silami.

Ke včasnému vytvoření uskupení vojsk k odrazení nepřátelské agrese je nutné značnou pozornost věnovat uskutečnění **skrytého operačního rozvíjení** vojsk, zejména skryté mobilizace a zaujetí stanovených prostorů. K tomu je účelné zmobilizovat některé svazky a útvary v posádkách při zachování režimu života jako při mírovém plnění úkolů; někdy bude výhodné určené svazky a útvary předsunout do výcvikových prostorů nebo prostorů cvičení v blízkosti státní hranice. Přitom je nutné připravit vojska na vedení aktivní bojové činnosti již v blízkosti posádek nebo za přesunu k zaujetí operační sestavy pro ničení nepřátelských vzdušných výsadek či aeromobilních jednotek vysazených do hloubky sestavy vojsk frontu.

Nepřítel může již při zahájení agrese i za použití pouze konvenčních zbraní vést ničivé úderý do celé hloubky sestavy frontu. Vysazením vzdušných výsadek i aeromobilních vojsk má možnost vytvářet silná ohniska vedení bojové činnosti v hloubce. Takovým způsobem může být narušeno uvedení vojsk frontu do plné bojové pohotovosti i přeskupení a zaujetí operační sestavy.

Proto je zapotřebí mít již v období uvádění vojsk do plné bojové pohotovosti připravené síly a prostředky k odrazení vzdušných úderů nepřítel, ničení jeho vzdušných výsadek i aeromobilních vojsk v celé hloubce sestavy fronty a úderů na mobilizovanou i přesunující se vojska.

Při odrazení nepřátelské agrese nejdříve **zahajuje bojovou činnost** vojsko protivzdušné obrany v součinnosti s vojskem protivzdušné obrany státu a ostatními silami a prostředky, které se účastní protivzdušné operace na válčišti.

Současně s odražením vzdušných úderů nepřítel budou zahajovat bojovou činnost i vojska v pásmu příkrytí státní hranice.

Charakter a doba bojové činnosti těchto vojsk bude ovlivněna dobou potřebnou pro dosažení plné bojové pohotovosti hlavních sil armád prvního sledu a frontu. V případě, kdy hlavní síly frontu budou k dosažení plné bojové pohotovosti potřebovat delší dobu, bude zřejmě potřebné zesílit vojska příkrytí protitankovými zálohami, pohyblivými odřady zatarasovacími a v případě nutnosti i dalšími pohotovými silami.

Ke zmaření útoku nepřítel může být na rozhodujícím směru připravena a uskuteč-

něna palebná **protipříprava**, při které budou vedeny úderý na hlavní nepřátelská uskupení, jež pronikla až k přednímu okraji hlavního pásma obrany.

Způsob odrazení nepřátelského útoku před předním okrajem hlavního pásma obrany bude záviset na metodě jeho zahájení. Jestliže se nepřítel podaří překonat pásmo příkrytí předvoji a jeho úderné uskupení bude přecházet do útoku na hlavní pásmo obrany z výchozích prostorů v hloubce, pak odrazení tohoto útoku bude zahájeno palbou na přístupech k obraně s cílem narušovat přesuny a rozvíjení tankových i motorizovaných vojsk nepřítel a pokračovat odražením jejich zteče i úporným bojem o udržení hlavního pásma obrany. Při přechodu nepřítel do útoku z výchozího postavení, které zaujal v bezprostředním dotyku s obranou, bude odrazení tohoto útoku započato palebným odražením zteče jeho vojsk, na které navazuje palebná podpora bránících se vojsk. Tyto úkoly se plní s plným využitím palebných možností obrany a s neustálým narůstáním jejich úsilí proti útočícímu nepříteli.

Úspěch obrany hlavního a dalších pásem obrany bude přímo závislý na možnostech vojsk frontu dosáhnout narůstání úsilí na nejdůležitějších směrech. Zvláštní význam v tomto směru má široký manévr palbou i pohybem v průběhu obranných sražení.

Zvýšená pozornost v průběhu operace musí být věnována zesilování systému ženijních zátarasů, především v hlavním pásmu, ale také v celé taktické a operační hloubce obrany. Na těch směrech, kde hrozí nebezpečí rychlého průlomu tankových uskupení nepřítel, mohou být ženijní zátarasy úspěšně zřizovány za pomoci vrtulníků.

Velká nepřátelská uskupení, která pronikla do hloubky obrany armády (frontu), se zdržují a ničí úderý letectva a reketového vojska, palbou dělostřelectva, používáním minových výbušných zátarasů, bojovou činností prvosledových svazků a armád i přisunutými zálohami na směru průlomu. Dokončení zničení jejich hlavních sil je uskutečňováno protiúderem.

Podle konkrétní situace mohou být armádní i frontové **protiúderem** vedeny postupně nebo současně, na jednom či několika směrech. Armádní protiúder se zpravidla provádějí při vedení obranného sražení a udržení hlavního pásma obrany a v některých případech i před armádním obranným pásmem. Frontové protiúderem vedeme při sražení o armádní pásmo obrany

nebo i před frontovými pásmy. Někdy bude účelné uskutečnit frontový protiúder i v taktické hloubce obrany, současně s armádními. Může to být tehdy, jestliže situace umožní nebo bude vyžadovat dříve vytvořit podmínky pro přechod k rozhodnému protiútku.

Protiúder mohou být vedeny na předem plánovaných směrech nebo na těch smě-

rech, kde je to v konkrétní situaci nejúčelnější. Jestliže se nepříteli podařilo proniknout do pásma obrany frontu či armády na dvou nebo několika směrech, pak frontový nebo armádní protiúder musí být veden především s cílem zničit hlavní nepřátelské uskupení. Ničení dalších uskupení může být současně prováděno armádními protiúderem, divizními protiztečemi nebo dalším frontovým či armádním protiúderem.